



Ocalimy Świat!

Ekoprogram z charakterem
dla uczniów szkół podstawowych

Scenariusz dla klasy VI

na podstawie opowiadania
Krzysztofa Kochańskiego
„Wodnik z rzeki”
ze zbioru opowiadań



Tematyka ekologiczna

Jak regulacje rzek, tamy i budowy hydroelektrowni zmieniają ekosystemy rzeczne i wpływają na środowisko? Jak odzyskać naturalne rzeki?

Wartości moralne do omówienia

mądrość, uczciwość

Czas realizacji

2-3 godziny lekcyjne

Scenariusz dla klasy VI

na podstawie opowiadania Krzysztofa Kochańskiego „Wodnik z rzeki” ze zbioru opowiadań „Latający talerz”

MATERIAŁY EDUKACYJNE

- ➔ zbiór opowiadań „Latający talerz”; opracowanie nt. wartości na końcu zbioru
- ➔ poradnik „Z dzieckiem w świat wartości” Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej
- ➔ narzędziownik WWF
- ➔ wywiad z ekspertem WWF nt. naturalnych rzek
- ➔ materiały uzupełniające:
 - <https://www.wwf.pl/rekordowa-liczba-usunietych-zapor>
 - <https://www.wwf.pl/big-jump-2022>
 - <https://tvn24.pl/tvnwarszawa/najnowsze/google-river-view-czyli-wirtualny-rejs-wisla-272797>
 - <https://www.wwf.pl/aktualnosci/male-rzeki-potrzebuj-pomocy>
 - <https://www.wwf.pl/aktualnosci/odpoczynek-nad-rzeka-w-zgodzie-z-natura>
 - <https://www.wwf.pl/aktualnosci/nie-tamujmy-rzek-niech-plyna-2021>
 - <https://straznicy.wwf.pl/zdrowe-rzeki-recepta-na-zmiane-klimatu/>
 - <https://straznicy.wwf.pl/dlaczego-zbiorniki-zaporowe-nie-sa-dobrym-narzedziem-w-walce-z-susza/>

POMOCE I NARZĘDZIA

- ➔ kartoniki z wypisanymi słowami: DLACZEGO? CO? PO CO? KTO?
- ➔ kartki do rysowania, markery/pisaki w co najmniej dwóch kolorach
- ➔ Załącznik 2 – kartki z pytaniami
- ➔ komputer, ekran, tablica wirtualna lub zwykła, ew. flipchart
- ➔ programy (opcjonalnie):
 - <http://classroomscreen.com>

CO WARTO ZROBIĆ WCZEŚNIEJ?

- ➔ zapoznaj się z opowiadaniem „Wodnik z rzeki” i opisem wybranych wartości
- ➔ wybierz fragment z wywiadu z ekspertem WWF nt. naturalnych rzek (dotyczący skutków tworzenia zapór na rzekach dla środowiska naturalnego)
- ➔ przygotuj kartki do rysowania lub poproś uczniów o przyniesienie własnych
- ➔ przygotuj wydrukowane załączniki
- ➔ naszykuj kartoniki ze słowami: DLACZEGO? CO? W JAKIM CELU? KTO?

Scenariusz dla klasy VI

na podstawie opowiadania Krzysztofa Kochańskiego
„Wodnik z rzeki” ze zbioru opowiadań „Latający talerz”

**Prowadząc lekcje w oparciu o ten scenariusz,
realizujesz podstawę programową**

✓ **BIOLOGIA**

Uczeń:

- ✓ interpretuje informacje i wyjaśnia zależności przyczynowo-skutkowe między zjawiskami, formułuje wnioski
- ✓ uzasadnia konieczność ochrony przyrody
- ✓ prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych

✓ **JĘZYK POLSKI**

Cele ogólne:

- ✓ wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury
- ✓ rozwijanie zdolności dostrzegania wartości (...) i kierowania się tymi wartościami
- ✓ rozwijanie umiejętności wypowiedzania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych
- ✓ rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania

Wymagania szczegółowe dla klas IV-VI

Uczeń:

- ✓ opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność
- ✓ charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach
- ✓ określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi
- ✓ wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach
- ✓ wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera
- ✓ wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio
- ✓ odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych
- ✓ dokonuje selekcji informacji
- ✓ redaguje notatki
- ✓ doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji
- ✓ rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji

✓ **ETYKA**

Uczeń:

- ✓ posługuje się pojęciami niezbędnymi do charakterystyki działania w aspekcie jego moralnej oceny (...)
- ✓ posługuje się nazwami emocji i uczuć do opisywania przeżyć własnych oraz przeżyć innych osób w kontekście różnych doświadczeń moralnych (...)
- ✓ wykorzystuje pojęcia dyskursu etycznego do analizowania przeżyć, działań i postaw bohaterów powieści, opowiadań, filmów (...)
- ✓ jest świadomy, że przyroda jest dobrem, które należy chronić i uzasadnia potrzebę ochrony przyrody
- ✓ wie, jak można chronić przyrodę, i angażuje się w działania na rzecz ochrony przyrody

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Lektura w klasie opowiadania „Wodnik z rzeki”

➔ Zadanie 1

Przeczytaj uczniom/uczennicom początek opowiadania do miejsca, w którym ciotka informuje bohatera o wodniku. Zapytaj dzieci, kim jest wodnik. Zbierz ich pierwsze skojarzenia. Rozdaj kartki lub niech wyjmą własne i poproś je o narysowanie wodnika według własnego wyobrażenia. Kiedy stworzycie galerię wodników, zróbcie głosowanie, który jest najzabawniejszy.

Zapytaj, kim był i gdzie mieszkał wodnik z opowiadania, kiedy się pojawiał, co robił, jak wyglądał. Następnie rozdaj uczniom lub wyświetl fragment opisu wodnika zamieszczony w Wikipedii (ZAŁĄCZNIK 1.). Poproś, aby wskazali, które z informacji zgodne są z ich wyobrażeniami na temat wodnika, a które nie.

➔ Zadanie 2

Podziel uczniów/uczennice na dwie grupy.

Przeczytaj im kolejny fragment opowiadania i zapytaj, w jakim wieku według nich (argumenty można znaleźć w tekście) jest bohater i zarazem narrator opowiadania. Spróbujcie określić również, o jakich dwóch wcześniejszych okresach w swoim życiu wspomina.

W czasie słuchania opowiadania zadaniem jednej z grup będzie gromadzenie/spisanie informacji o wodniku. Poproś uczniów, aby słuchając opowiadania, porównali informacje o wodniku z Wikipedii z informacjami na temat wodnika-bohatera opowiadania. Poproś też o zwrócenie uwagi na wszystkie opisy dotyczące przyrody w Zakolu, szczególnie rzeki, jakie pojawią się w tekście (np. o roślinach porastających jej brzegi, łachach tworzonych przez rzekę, zakolach, o zwierzętach żyjących przy brzegu i w bagnach, które są ważną częścią ekosystemu, o wodach gruntowych wpływających na poziom wody w studni, o jakości tej wody itp.).

Uczniów drugiej grupy poproś o skupienie się na opisie narratora w różnych okresach jego życia. Słuchając, mogą wypełnić tabelę dotyczącą spotkań z wodnikiem w trzech momentach w życiu bohatera, zapisując informacje w odpowiedniej kolumnie.

Spotkania narratora z wodnikiem

Narrator w przedszkolu	Narrator w klasie 5.	Narrator jako dorosły

PRZEBIEG ZAJĘĆ

➔ Zadanie 3

Przeczytaj uczniom dalszą część opowiadania – do spotkania z wodnikiem podczas wakacji przed klasą 5. Poproś dzieci o podzielenie się refleksjami.

➔ Zadanie 4

Przeczytaj opowiadanie do końca. Poproś chętnych o odczytanie informacji zawartych w ich notatkach na temat narratora, rzeki i jej okolicy. W tym czasie pozostali uczniowie mogą uzupełniać opisy i dane, które pominieli. Mogą również dopowiedzieć coś, co nie zostało powiedziane. Na koniec porozmawiajcie znowu o wodniku, który niewątpliwie jest jednym z głównych bohaterów tej historii. Które informacje podawane przez Wikipedię mają swoje odzwierciedlenie w opowiadaniu? Można uczniów zapytać, co w opowiadaniu może symbolizować postać wodnika (może to być metafora ducha rzeki, życia rzeki, przekaz, wołanie rzeki).

➔ Zadanie 5

Przygotuj wydrukowane i pocięte pytania w 4 kategoriach (Załącznik 2.). Uczniowie powinni połączyć się w 2-3 drużyny (w zależności od liczebności grupy); mogą też pracować w parach, jeżeli grupa jest mniej liczna¹). Wyjaśnij uczniom zasady gry.

Rozłóż na ławce kartoniki z zapisanymi pytaniami. Przy każdym z nich rozłóż wycięte z ZAŁĄCZNIKA 2. pytania, które będą zaczynały się od słowa, jakie widnieje na kartoniku. Uczniowie będą mogli zdecydować, z której kategorii chcą wybrać pytanie dotyczące opowiadania i udzielić na nie odpowiedzi. Możesz zaproponować im grę w grupach, przyznając różną liczbę punktów za różne kategorie pytań, z których je wybierają (np. najłatwiejsze są pytania: **KTO?** i **CO?** i te mogą być za jeden punkt; pytania **DLACZEGO?** i **W JAKIM CELU?** to pytanie trudniejsze – mogą być za 2 punkty, ponieważ wymagają bardziej przemyślanej odpowiedzi. W grze musi też być jakieś ryzyko, zatem nieudzielenie odpowiedzi na pytanie może skutkować na przykład utratą jednego albo połowy punktu).

➔ Zadanie 6

W czasie każdego z pobytów w Zakolu narrator dowiadywał się sporo od swojej ciotki Heleny. Wyjaśniła mu m.in. zjawiska związane z rzeką. Poproś uczniów o odczytanie informacji na temat rzeki, jakie spisali w czasie słuchania opowiadania. Rzeka w swojej naturalnej postaci i po zmianie spowodowanej budową tamy jest głównym tematem tego opowiadania. W czasie realizacji zadania zapisujcie informacje na dużym arkuszu papieru lub na tablicy wirtualnej tak, abyście mogli je uzupełniać w toku pracy z następnymi materiałami (postarajcie się nadać waszej notatce piękny wizualnie charakter, kojarzący się z tematem rzeki i przyrody Zakola).

¹ Do podziału na grupy możesz wykorzystać patyczki laryngologiczne, kolorowe koraliki. możesz również wykorzystać aplikacje, na przykład random team generator.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

➔ Zadanie 7

Przeczytaj jeszcze raz fragment opisujący miejsce, gdzie kiedyś była wieś Zakole, z perspektywy dorosłego już narratora. Zapiszcie zmiany, jakie dostrzeżecie w stosunku do wcześniejszych informacji o wsi i jej okolicy (np. mówiące o tym, że nie ma już wioski ani jej mieszkańców, nie ma wyspy z bobrami ani bobrów, nie ma gąszczu lasu, krętej rzeki, jest szara woda i tysiąc ton betonu).

Zapytaj uczniów, co wiedzą na temat zapór/tam na rzekach. Czym są, po co je budujemy, jakie korzyści przynoszą? Zapytaj również, czy wiedzą coś o negatywnych skutkach budowania tam na rzekach. Zbierz pomysły uczniów (przykładowa notatka w ZAŁĄCZNIKU 3.).

➔ Zadanie 8

Może w toku rozmowy pojawiły się jakieś wątpliwości? Poproś dzieci o sformułowanie pytań związanych z budowaniem tam i ich wpływem na środowisko. Co je zastanawia? Czego nie wiedzą? Może czegoś są pewni, a to właśnie trzeba podać w wątpliwość? Pytania z tej kategorii mogą rozpocząć się tak: Czy na pewno jest tak, że...

Możesz w tym momencie przedstawić uczniom fragment wywiadu z ekspertem WWF na temat naturalnych rzek, który mówi, jak tama we Włocławku zniszczyła ekosystem – np. nie ma już jesiotrów, bo zagrodzono im drogę w górę rzeki na tarło.

➔ Zadanie 9

Poproś uczniów o przeczytanie na kolejne zajęcia krótkich artykułów, do których linki wyślesz im np. za pomocą dziennika elektronicznego.

Zachęć ich do zapoznania się z materiałem i poszukania odpowiedzi na pytania, jakie postawili. Jeżeli pozostaną jeszcze jakieś wątpliwości, poproś uczniów o poszukanie informacji na ten temat na przykład wspólnie z rodzicami w dostępnych źródłach. Uczniowie mogą też skorzystać z pomocy nauczyciela geografii lub biologii, aby wasza praca była międzyprzedmiotowa, będzie to też uczyło uczniów szukania informacji w różnych źródłach i zadawania pytań badawczych. Zadbaj o to, żeby zachować pytania (np. w PRZEMYSŁNIKU), by się nie zagubiły między zajęciami i żebyście łatwo mogli do nich wrócić.

➔ Zadanie 10

Rozpocznijcie zajęcia od umieszczenia pytań w widocznym miejscu; zachęć uczniów do podzielenia się refleksjami, jakie pojawiły się w rozmowach z rodzicami lub nauczycielami.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

➔ Zadanie 11

Rozdaj uczniom listę cech (ZAŁĄCZNIK 4.). Poproś, aby przygotowali markery (pisaki, kredki) w dwóch różnych kolorach. Upewnij się, że rozumieją znaczenie cech, jakie znalazły się na liście. Poproś, aby zaznaczali jednym kolorem cechy, jakie ich zdaniem posiada narrator, innym kolorem niech zaznaczą cechy, jakie pasują do cioci. To zadanie powinno przybliżyć uczniów do zrozumienia, dlaczego narrator nie tylko nie wygłosił przemówienia z okazji rocznicy wybudowania zapory, ale także dlaczego wyrzucił teczkę z dyplomami i medalami do sztucznego jeziora. Porozmawiajcie chwilę o cechach, jakie uczniowie wybrali. Jak postrzegają narratora, a jak ciocię Helenę. Jaka była postawa cioci: czym się kierowała w życiu, jak długo została w Zakolu – o czym to świadczy? Co spowodowało, że w sprawie rzeki i tamy właśnie do cioci Heleny postanowił udać się narrator?

➔ Zadanie 12

Przeczytajcie definicję **MĄDROŚCI** (ZAŁĄCZNIK 5.). Czy według uczniów ciocia była mądrą kobietą? Poproś, aby uzasadniając, odwołali się do treści opowiadania. Która cecha człowieka mądrego szczególnie zwróciła uwagę uczniów? Może coś ich zaskoczyło w definicji mądrości?

Narrator prawdopodobnie jest wykształconym mężczyzną – czy to automatycznie oznacza (w kontekście definicji, jaką przeczytali), że z pewnością jest człowiekiem mądrym? Wyjaśnijcie, że wiedza i wykształcenie nie są tożsame z mądrością, gdyż mogą być wykorzystane źle, np. do egoistycznych celów lub do krzywdzenia innych. Człowiek mądry natomiast zawsze dąży do **WSPÓLNEGO, POWSZECHNEGO DOBRA**.

➔ Zadanie 13

Narrator jako dorosły mężczyzna rozpoczyna karierę, pracując w ministerstwie. Decyzja o wyrzuceniu teczek z dokumentami i zmianie trasy podróży ≠ co łączyło się z opuszczeniem ważnej uroczystości – wiązała się zatem z poważnymi konsekwencjami.

Poproś uczniów, by dobrali się dowolnie w pary i porozmawiali na temat tego, co się stało. Niech ustalą, kto w parze wypowiada się pierwszy, a kto drugi. Dlaczego główny bohater podjął taką decyzję? Druga osoba powinna uważnie słuchać, a nawet robić notatki, ponieważ po upływie kilku minut przeznaczonych na rozmowę (minimum 2 minuty), to osoba słuchająca przedstawi klasie, jaka jest opinia kolegi czy koleżanki. Ustaw w widocznym miejscu czasomierz i poinformuj uczniów o zmianie mówiącego w parze po upływie określonego czasu. Dopiero po obu rundach rozmów poproś chętne osoby o przedstawienie stanowiska kolegi czy koleżanki. Ważnym dopełnieniem tego ćwiczenia jest zweryfikowanie, czy opinia osoby wypowiadającej się została wiernie przedstawiona przez słuchającego. To ćwiczenie doskonali jedną z kompetencji kluczowych, jaką jest umiejętność komunikacji (czerpania informacji, formułowania opinii, parafrazowania).

PRZEBIEG ZAJĘĆ

➔ Zadanie 14

W wypowiedziach uczniów mogą pojawić się różne hipotezy. Postaraj się wyłapać tę, jeśli taka padnie, która zakłada, że przyznawanie nagród osobom, które zaszkodziły środowisku, było nieuczciwe.

Jeśli taka opinia się nie pojawi, postaw taką tezę: Decyzja narratora wynikała z uczciwości. Zapytaj uczniów, co sądzą na ten temat. Rozdaj im definicję uczciwości zamieszczoną w ZAŁĄCZNIKU 6. Poproś, aby odnosząc się do twojej tezy, wykorzystali informacje zawarte w definicji uczciwości.

▲ UWAGA – uczniowie mogą zwrócić słusznie uwagę, że budowniczowie mogli nie mieć wiedzy ekologicznej. To prawda. Jednak osoby dokonujące tak wielkich ingerencji w środowisko mają obowiązek pozyskać wszelkie informacje na temat możliwych konsekwencji, a nie tylko kierować się rachunkiem ekonomicznym bądź bilansem energetycznym.

➔ Zadanie 15

Jako podsumowanie lekcji zaproponuj uczniom pracę twórczą opartą na grafice kompasu (tematycznie będzie to symbol wiążący się z wodą). Poproś ich o narysowanie grafiki według wzoru, który wyświetlisz na tablicy (ZAŁĄCZNIK 7.). Zachęć, aby wczuli się w sytuację głównego bohatera. W jakim momencie swojego życia się znajduje, jakie ewentualne przykre konsekwencje przed nim, co może go niepokoić? Po jakie informacje może jechać do cici? Czego chce się dowiedzieć, czego nie wie? Co może wydarzyć się w najbliższym czasie? Wreszcie jakie sugestie, rady, wskazówki uczniowie mogliby mu podsunąć? Omówcie prace. Sprawdź, w jakim stopniu uczniowie zrozumieli trudność sytuacji głównego bohatera, ale też czy potrafią zbudować pozytywny obraz tego, co może się zmienić w przyszłości w okolicy wsi Zakole.

➔ Zadanie 16

Dodatkową aktywnością może być wspólne odczytanie materiału dotyczącego mądrego wypoczywania nad rzekami. Być może niektórzy uczniowie mają doświadczenia na przykład w uprawianiu sportów wodnych, takich jak kajakarstwo. Na kolejnej lekcji możecie porozmawiać na temat listy obowiązków, jakie spoczywają na osobach uprawiających sporty wodne – kajakarzach, żeglarzach, a także korzystających z rzek czy jezior (np. wędkarzach). Odrębna grupa to osoby lub firmy, które spuszczały do rzek i innych akwenów ścieki komunalne lub przemysłowe. Jakie obowiązki spoczywają na nich?

Ważnym kontekstem może okazać się powiązanie opowiadania z informacjami przekazywanymi w mediach na temat katastrofy ekologicznej w Odrze.

➔ Inspiracje:

<https://www.wwf.pl/rekordowa-liczba-usunietych-zapor>

<https://www.wwf.pl/big-jump-2022>

<https://tvn24.pl/tvnwarszawa/najnowsze/google-river-view-czyli-wirtualny-rejs-wisla-272797>

<https://www.wwf.pl/aktualnosci/male-rzeki-potrzebuj-pomocy>

<https://www.wwf.pl/aktualnosci/odpoczynek-nad-rzeka-w-zgodzie-z-natura>

<https://www.wwf.pl/aktualnosci/nie-tamujmy-rzek-niech-plyna-2021>

Załącznik 1

Wodnik w Wikipedii¹

Według wierzeń² wodniki zamieszkiwały wszelkie jeziora, rzeki, stawy, a często także studnie i przydrożne rowy. Na Kaszubach wodniki (mumacze) zamieszkiwały też w studniach. Uważano, że demony mieszkają w podwodnych pałacach z kryształu, lodu lub szkła. Więziły w nich dusze utopionych ludzi, ale też najmowały ludzi na służbę na umówiony czas.

Powszechnie wierzono też, że wodniki zamieszkiwały w pobliżu młynów. Według wierzeń wodnik poszukuje małżonka dla swojego dziecka, najczęściej typując młode córki właśnie młynarzy na swoje synowe (...).

Wodnik najczęściej ukazywał się pod postacią nagiego starca wysokości nieco ponad pół metra z rybimi, zabarwionymi na zielono oczami, pomarszczoną twarzą i długimi, rozczochranymi włosami zlepionymi wodorostami oraz z błoną pławną między palcami. Ubierał się zazwyczaj na czerwono i w taki sposób, że czasem trudno było go odróżnić od zwykłej, niskiej osoby ludzkiej. (...) Gdziekolwiek stanął, zostawała po nim kałuża wody. Wodnik przybierał także postaci zwierząt wodnych, często pojawiał się na czele ławicy ryb jako największa z nich. Mógł też zamienić się np. w konia, wyłaniającego się z wody.

Wodnik topił przepływające się przez rzekę zwierzęta, a także ludzi wykazujących szczególną niefrasobliwość (nieostrożnych amatorów kąpieli, zwłaszcza kąpiących się nocą) lub wykazujących brak poszanowania dla akwenu zamieszkiwanego przez wodnika. W opowieściach ludowych wodnik jawi się jako postać, którą łatwo zirytować i rozgniewać lub też czyniącą różne (zazwyczaj złośliwe) psoty. Prowokował ludzi, rozwieszając na trzcinach kolorowe wstążki i świecidełka. (...) czasami zadowalał się tylko nastraszeniem kąpiącego się przez podtopienie. (...)

W opowieściach ludowych pojawia się też wątek walczących ze sobą wodników (...) w kontekście obserwowanych przez ludzi zjawisk atmosferycznych.



Foto: Przykuta, [https://pl.wikipedia.org/wiki/Wodnik_\(demon\)#/media/Plik:Humenn%C3%A9_skansen_utopek_19.08.08_p.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Wodnik_(demon)#/media/Plik:Humenn%C3%A9_skansen_utopek_19.08.08_p.jpg)

¹ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Wodnik>

² Przep. red.

Scenariusz dla klasy VI

na podstawie opowiadania Krzysztofa Kochańskiego
„Wodnik z rzeki” ze zbioru opowiadań „Latający talerz”

Załącznik 2 – Pytania

? DLACZEGO...

- ? Dlaczego we wsi Zakole co roku ubywało mieszkańców?
- ? Dlaczego ciocia Helena musiała wyprowadzić się ze wsi Zakole?
- ? Dlaczego narrator nie mógł sprawdzić, czy dom ciotki nadal stoi tam, gdzie stał wcześniej?
- ? Dlaczego narrator wyrzucił do wody brązową teczkę z dyplomami i medalami?

? W JAKIM CELU...

- ? W jakim celu narrator zaglądał do studni w gospodarstwie ciotki Heleny?
- ? W jakim celu narrator przyjechał po latach w okolice wsi Zakole?
- ? W jakim celu narrator miał zamiar pojechać do ciotki Heleny, porozmawiać z ciotką Heleną, kiedy już wyprowadziła się z Zakola?

? KTO...

- ? Kto pilnował bezpieczeństwa narratora na kąpielisku, gdy był małym chłopcem?
- ? Z kim spotkał się narrator, kiedy po raz drugi był na wakacjach u ciotki Heleny?
- ? Kto opowiadał narratorowi o wodniku?
- ? Kto po wielu latach wysłał narratora ponownie do wsi Zakole – i z jaką misją?

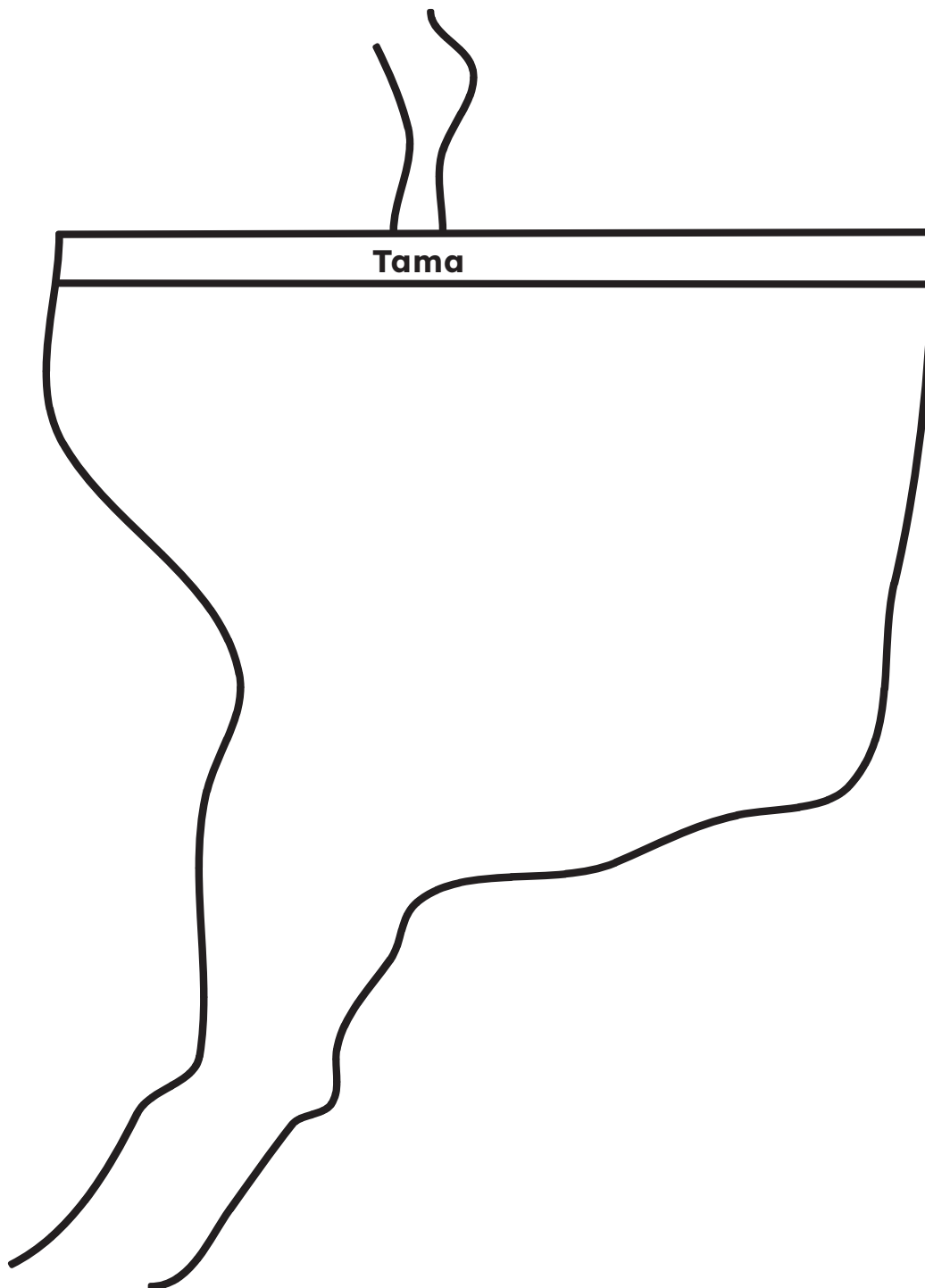
? CO...

- ? Co tata bohatera mówił na temat wsi, w której mieszkała ciocia Helena?
Co zwróciło uwagę narratora, kiedy przebywał w kąpielisku w czasie drugiego spotkania z wodnikiem?
- ? Co miała na myśli ciotka Helena, nazywając swoje krowy szantażystkami?
- ? Co skłoniło narratora do przejścia poza linię wyznaczoną przez boje (pierwsza wizyta na kąpielisku).
- ? Co znalazł w sztucznym jeziorze narrator podczas swojego krótkiego pobytu w pobliżu dawnego Zakola?
- ? Co stało się z kłodą wrzuconą przez narratora na środek jeziora?
- ? Co stało się z teczką wrzuconą przez narratora do jeziora?

Scenariusz dla klasy VI

na podstawie opowiadania Krzysztofa Kochańskiego
„Wodnik z rzeki” ze zbioru opowiadań „Latający talerz”

Załącznik 3 – Tama



Scenariusz dla klasy VI

na podstawie opowiadania Krzysztofa Kochańskiego
„Wodnik z rzeki” ze zbioru opowiadań „Latający talerz”

Załącznik 4 – Lista cech



ambitny	ambitny	ambitny	ambitny
bezkrytyczny	bezkrytyczny	bezkrytyczny	bezkrytyczny
beziinteresowny	beziinteresowny	beziinteresowny	beziinteresowny
bezpośredni	bezpośredni	bezpośredni	bezpośredni
oszczędny	oszczędny	oszczędny	oszczędny
otwarty	otwarty	otwarty	otwarty
pewny siebie	pewny siebie	pewny siebie	pewny siebie
pogodny	pogodny	pogodny	pogodny
pomocny	pomocny	pomocny	pomocny
pracowity	pracowity	pracowity	pracowity
przemądrzały	przemądrzały	przemądrzały	przemądrzały
próżny	próżny	próżny	próżny
radosny	radosny	radosny	radosny
rozzutny	rozzutny	rozzutny	rozzutny
spontaniczny	spontaniczny	spontaniczny	spontaniczny
solidarny	solidarny	solidarny	solidarny
uległy	uległy	uległy	uległy
uważny	uważny	uważny	uważny
wrażliwy	wrażliwy	wrażliwy	wrażliwy
wyrachowany	wyrachowany	wyrachowany	wyrachowany
zawzięty	zawzięty	zawzięty	zawzięty
życliwy	życliwy	życliwy	życliwy
sprawiedliwy	sprawiedliwy	sprawiedliwy	sprawiedliwy
leniwy	leniwy	leniwy	leniwy
niecierpliwy	niecierpliwy	niecierpliwy	niecierpliwy
nieufny	nieufny	nieufny	nieufny
nieśmiały	nieśmiały	nieśmiały	nieśmiały
obojętny	obojętny	obojętny	obojętny
odpowiedzialny	odpowiedzialny	odpowiedzialny	odpowiedzialny
cierpliwy	cierpliwy	cierpliwy	cierpliwy
humorzysty	humorzysty	humorzysty	humorzysty
ugodowy	ugodowy	ugodowy	ugodowy
uparty	uparty	uparty	uparty
prawdomówny	prawdomówny	prawdomówny	prawdomówny
chciwy	chciwy	chciwy	chciwy
dociekliwy	dociekliwy	dociekliwy	dociekliwy
dowcipny	dowcipny	dowcipny	dowcipny
dzielny	dzielny	dzielny	dzielny
egoistyczny	egoistyczny	egoistyczny	egoistyczny
energiczny	energiczny	energiczny	energiczny
chytry	chytry	chytry	chytry

Załącznik 5



MĄDROŚĆ jest to celowe przyczynianie się do DOBRA poprzez właściwe wybory. Chodzi tu o dobro wspólne, powszechne, nie tylko własne, rodziny czy grupy. Wszystko, co robimy, prędzej czy później wraca do nas, naszych bliskich, naszej wspólnoty, społeczeństwa, kraju. Jeśli chcemy żyć w świecie przyjaznym i sprawiedliwym, powinniśmy stać się częścią działań na rzecz takiego świata. Aby postępować mądrze, nie wystarczą dobre intencje. Potrzeba wiedzy, doświadczenia, refleksji, czasem dobrej rady, które łącznie pozwalają patrzeć dalej, szerzej i głębiej, i dzięki temu przewidzieć różne konsekwencje naszych wyborów – nie tylko natychmiastowe, ale i te, które na skutek naszych decyzji pojawią się za wiele lat, zarówno w naszym życiu, jak i w życiu innych ludzi i planety.

MĄDROŚĆ jest to celowe przyczynianie się do DOBRA poprzez właściwe wybory. Chodzi tu o dobro wspólne, powszechne, nie tylko własne, rodziny czy grupy. Wszystko, co robimy, prędzej czy później wraca do nas, naszych bliskich, naszej wspólnoty, społeczeństwa, kraju. Jeśli chcemy żyć w świecie przyjaznym i sprawiedliwym, powinniśmy stać się częścią działań na rzecz takiego świata. Aby postępować mądrze, nie wystarczą dobre intencje. Potrzeba wiedzy, doświadczenia, refleksji, czasem dobrej rady, które łącznie pozwalają patrzeć dalej, szerzej i głębiej, i dzięki temu przewidzieć różne konsekwencje naszych wyborów – nie tylko natychmiastowe, ale i te, które na skutek naszych decyzji pojawią się za wiele lat, zarówno w naszym życiu, jak i w życiu innych ludzi i planety.

MĄDROŚĆ jest to celowe przyczynianie się do DOBRA poprzez właściwe wybory. Chodzi tu o dobro wspólne, powszechne, nie tylko własne, rodziny czy grupy. Wszystko, co robimy, prędzej czy później wraca do nas, naszych bliskich, naszej wspólnoty, społeczeństwa, kraju. Jeśli chcemy żyć w świecie przyjaznym i sprawiedliwym, powinniśmy stać się częścią działań na rzecz takiego świata. Aby postępować mądrze, nie wystarczą dobre intencje. Potrzeba wiedzy, doświadczenia, refleksji, czasem dobrej rady, które łącznie pozwalają patrzeć dalej, szerzej i głębiej, i dzięki temu przewidzieć różne konsekwencje naszych wyborów – nie tylko natychmiastowe, ale i te, które na skutek naszych decyzji pojawią się za wiele lat, zarówno w naszym życiu, jak i w życiu innych ludzi i planety.

Załącznik 6



UCZCIWOŚĆ to mówienie prawdy i jej poszanowanie, przyznawanie się do błędu lub winy, nieprzywłaszczanie sobie cudzej własności, rzetelność w wykonywaniu swoich obowiązków np. w ramach nauki i pracy, to także równoprawne traktowanie ludzi, bez faworyzowania. Uczciwość bywa trudna. Wymaga odwagi, gdy mamy przyznać się do kłamstwa czy kradzieży lub ujawnić złe praktyki innych, narażając się na ich gniew. Wymaga też namysłu, czy w danej sytuacji formalna uczciwość przyniesie dobro, czy zło. Czasem powiedzenie komuś tzw. prawdy w oczy na temat jego wyglądu czy sytuacji majątkowej jego rodziny, jest zwykłym nietaktem lub okrucieństwem wynikającym ze złych intencji (nie jest wtedy wartością moralną), a czasem głupotą, gdy szczerze informujemy złodzieja, gdzie mamy schowane pieniądze. Jednak poza sytuacjami wyjątkowymi, uczciwość w codziennym życiu buduje wzajemne zaufanie, które jest podstawą ładu społecznego i dobrych relacji pomiędzy ludźmi.

UCZCIWOŚĆ to mówienie prawdy i jej poszanowanie, przyznawanie się do błędu lub winy, nieprzywłaszczanie sobie cudzej własności, rzetelność w wykonywaniu swoich obowiązków np. w ramach nauki i pracy, to także równoprawne traktowanie ludzi, bez faworyzowania. Uczciwość bywa trudna. Wymaga odwagi, gdy mamy przyznać się do kłamstwa czy kradzieży lub ujawnić złe praktyki innych, narażając się na ich gniew. Wymaga też namysłu, czy w danej sytuacji formalna uczciwość przyniesie dobro, czy zło. Czasem powiedzenie komuś tzw. prawdy w oczy na temat jego wyglądu czy sytuacji majątkowej jego rodziny, jest zwykłym nietaktem lub okrucieństwem wynikającym ze złych intencji (nie jest wtedy wartością moralną), a czasem głupotą, gdy szczerze informujemy złodzieja, gdzie mamy schowane pieniądze. Jednak poza sytuacjami wyjątkowymi, uczciwość w codziennym życiu buduje wzajemne zaufanie, które jest podstawą ładu społecznego i dobrych relacji pomiędzy ludźmi.

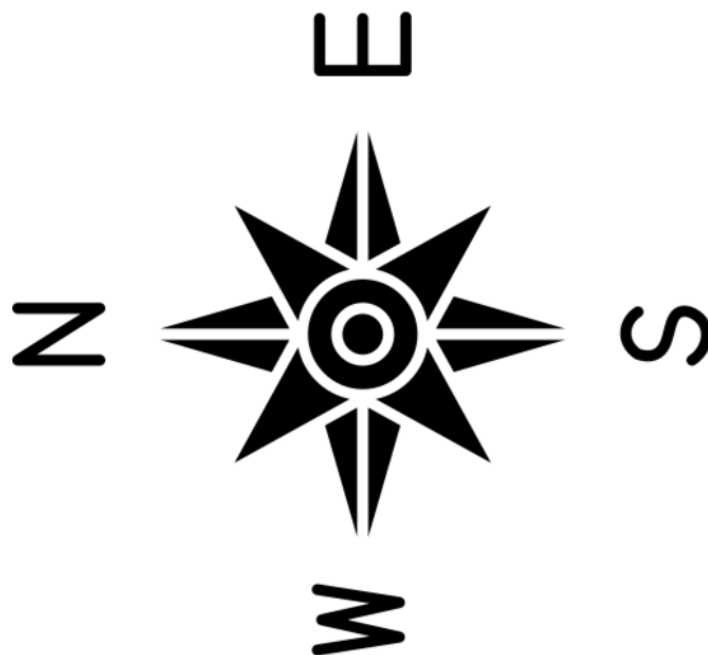
UCZCIWOŚĆ to mówienie prawdy i jej poszanowanie, przyznawanie się do błędu lub winy, nieprzywłaszczanie sobie cudzej własności, rzetelność w wykonywaniu swoich obowiązków np. w ramach nauki i pracy, to także równoprawne traktowanie ludzi, bez faworyzowania. Uczciwość bywa trudna. Wymaga odwagi, gdy mamy przyznać się do kłamstwa czy kradzieży lub ujawnić złe praktyki innych, narażając się na ich gniew. Wymaga też namysłu, czy w danej sytuacji formalna uczciwość przyniesie dobro, czy zło. Czasem powiedzenie komuś tzw. prawdy w oczy na temat jego wyglądu czy sytuacji majątkowej jego rodziny, jest zwykłym nietaktem lub okrucieństwem wynikającym ze złych intencji (nie jest wtedy wartością moralną), a czasem głupotą, gdy szczerze informujemy złodzieja, gdzie mamy schowane pieniądze. Jednak poza sytuacjami wyjątkowymi, uczciwość w codziennym życiu buduje wzajemne zaufanie, które jest podstawą ładu społecznego i dobrych relacji pomiędzy ludźmi.

Scenariusz dla klasy VI

na podstawie opowiadania Krzysztofa Kochańskiego
„Wodnik z rzeki” ze zbioru opowiadań „Latający talerz”

Załącznik 7

**NIE WIEM,
CZYLI DO SPRAWDZENIA**



**WĄTPLIWOŚCI,
ZAGROŻENIA,
NIEPOKOJE**

**EWENTUALNIE,
CZYLI CO MOŻE
SIĘ WYDARZYĆ
NIEPRZEWIDZIANEGO,
ZASKAKUJĄCEGO, ALE
POZYTYWNEGO**

**SUGESTIE,
CZYLI CO PORADZIĆ
BOHATEROM**